

SAMMENPLANTNINGER

Det er vinter nu, og der er ikke meget at gøre i plantesamlingen. Ingen vækst, blomstring eller vanding af betydning. Selv skadedyrsbekæmpelsen er på vågeblus: krybene kan heller ikke lide vinterkulden. Men en ting står dog på programmet i vintermånederne, nemlig planlægning af forårets omplantninger.

Nu har hver plantedyrker sin foretrukne metode. Folk med store drivhuse og meget plads har planter frit udplantet i bede. Andre sværger til 6 × 6 cm firkantede urtepotter. Personligt har jeg alle dage haft en stor svaghed for sammenplantninger.

Min mani for sammenplantninger blev oprindeligt startet af vor fælles plage: PLADSMANGELEN! Det er nemlig fantastisk, hvor megen plads der kan spares ved hjælp af sammenplantning. Men lad jer dog ikke narre: Det er kun i starten, der spares plads. De fleste planter reagerer på sammenplantningerne ved at vokse hurtigere. Herefter skal de plantet om, og så!

Der er visse spilleregler, der skal overholdes, hvis flere planter skal dyrkes i samme beholder. 1) Planterne skal have samme vækstsæson, altså ikke vintervoksere og sommervoksere sammen. 2) Planterne skal kunne tåle den samme lave - eller kræve den samme høje - vintertemperatur, altså ikke en varme-krævende *Cephalocereus* sammen med en *Echinocereus*, der omtrent skal have frost for at blomstre. 3) Der skal tages visse hensyn til krav om vanding (se senere). 4) Det skal se kønt ud. Det er også en udpræget fordel, hvis sammenplantningen ikke er større, end at den forholdsvis let kan flyttes rundt. Desuden er der visse planteslægter, der har den uvane at slippe væksthæmmende stoffer ud i voksemediet, så andre mere eller mindre nært beslægtede arter ikke kan trives i nærheden. Det fænomen er måske ikke så udpræget for lige netop kaktus, men andre ørkenplanter udviser denne kedelig opførsel. Der er også visse arter, der er berygtede for ligefrem at tiltrække skadedyrene, sådanne skal udpræget plantes for sig selv.

De første sammenplantninger jeg selv gik ind for, blev foretaget i de firkantede 18 × 18 cm plastikskåle, som NKS' indkøbscentral engang forhandlede - med huller tilføjet i bunden forstås. Jeg blev træt af alle de der 6 × 6 cm potter, som så hurtigt tørrede ud, og det viste sig, at jeg »tjente« 2-3 potters plads, når jeg plantede småplanterne sammen i de skåle. (I virkeligheden er den pladsbesparelse kun en stakket frist! Lad jer fortsat ikke narre.)

Nu sætter jeg alle mine småplanter i sådanne sammenplantninger. Småplanterne har her meget bedre vækstbetingelser, og de overlever i større tal. Ved omhyggelig sammensætning er omplantning kun nødvendig hvert andet - tredje år. Når man foretager sådanne sammenplantninger, er det klogt at se lidt på de enkeltes planters (formodede) væksthastighed! Jeg har f.eks. været ude for, at en »pudedannende« *Mammillaria* på rekordtid bredte sig langt ud over den tilmålte plads, så omplantning måtte foretages i udtide.

En anden kategori af sammenplantninger, der kan kombinere det praktiske med det smukke - og denne gang for alvor med det pladsbesparende - er anbringelse af mindre planter sammen med en enkelt større plante, en søjle eller en stammedannende sukkulent. Det ses tit i naturen, at en lille kaktus står og fjæler sig i ly af en større, og i vore samlinger er der den store fordel, at en større plante med et stærkt, dybtliggende rodnet kan fungere som dræn for en sartere plante med mere overfladiske rødder. Så jeg giver en »tynd« plante med en dyb potte/krukke et »bunddække« af småplanter. Personligt har jeg i snart 10 år dyrket en *Uebelmannia* på egen rod på denne måde, og jeg er aldeles overbevist om, at jeg ikke kunne have holdt liv i den ellers. Her skal den store plante udvælges med nogen omhu, f.eks. er *Opuntia* i almindelighed for hurtigvoksende og for grådige, der bliver slet ingenting til overs til småplanterne ved foden af dem.

Når planterne efter flere års dyrkning er blevet meget store, kan det være nødvendigt, at dyrke dem i kummer eller baljer. Når kummerne/baljerne med planter er meget store og tunge, kan de ikke uden videre bæres ud i haven, så planterne kan spules fri for skadedyr, og hvis der ikke er hul i beholderens bund, er det også en farlig forteelse at fylde for meget vand i. Jeg har indrettet mig med en række firkantede plastkasser uden hul i bunden, men med ca. 10 cm leca-ærter som dræn. Der er indsat en vandstandsmåler ligesom i de selvvandingspotter, der kan købes færdige, og på den måde kan der også vandes fra neden. Belært af erfaringen har jeg nu stort set kun *Aloe* og *Euphorbia* i disse kasser. Disse planter får ikke mange skadedyr, og de er i alt fald rimeligt lette at rense, hvis så er. De er også uhyre vandforbrugende i vækstsæsonen og tømmer hurtigt kassen igen.

Til sidst vil jeg gerne give et eksempel på, hvad man risikerer, hvis man udelukkende tænker på at spare

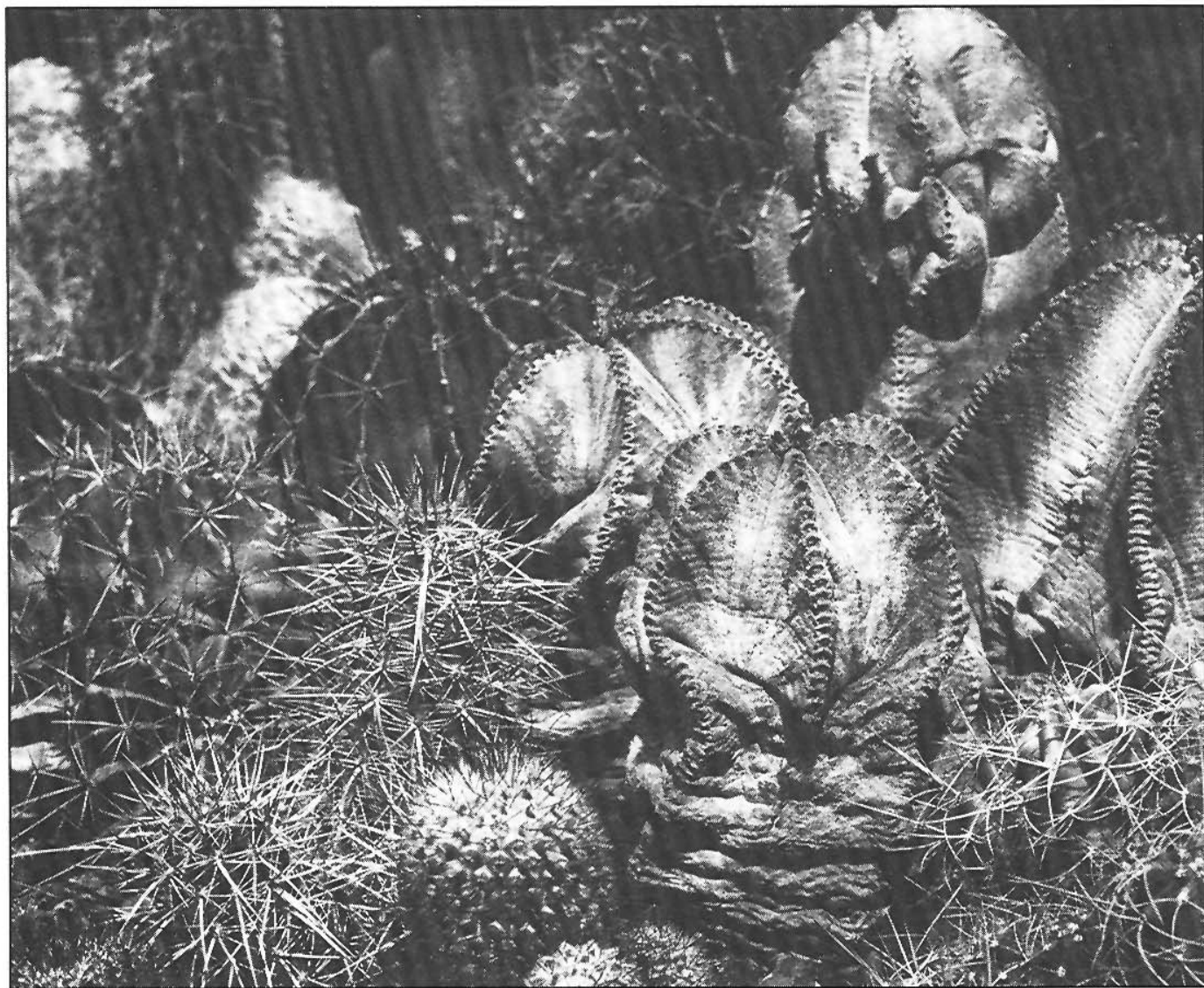

Foto: Helmut Broogh

plads, når man foretager en sammenplantning. Jeg har en *Euphorbia grandicornis*, der ikke hører til de helt små. Jeg har også en *Pachypodium lamerii*, sået af de frø vore globetrottere, Jørgen Damgaard og Bjarne Kjempff, bragte hjem fra Madagascar (se KAKTUS 1985 nr. 2 & 3). Og sidstnævnte plante er efterhånden godt og vel en meter høj, selv om jeg har prøvet at holde den på sultekur. Nu har *Euphorbia grandicornis* og *Pachypodium lamerii* det til fælles, at de gerne vil stå relativt varmt om vinteren, og da sidstnævnte efterhånden var blevet alt for stor til at være i vinduet, og da det kneb med guldpladsen i stuen, ja så var det nærliggende: anbring de to sammen. Som tænkt så gjort. Jeg købte en pæn stor potte og skred til handling. Begge planter blev plantet godt og solidt fast. De stod virkelig fast. Helt bestemt. Et par *Jatropha podagrica*, hvis blade skyggede så irriterende meget på mit bord blev sat ned i siderne. Der var plads nok, og de havde jo samme krav til vintertemperatur, og ragede ikke i vejret i forhold til de to andre, så de kunne ikke skygge for dem. Det var mig

muligt at anbringe beholderen, så begge de to store planter fik lige meget lys.

Det lyder utroligt, det ved jeg godt, men faktum er, at der rasede et sandt Bråvalla slag i den potte! Ca. en halv snes dage efter omplantningen stod begge de store planter løse og svejede ud af potten. Jeg lagde sten rundt om rodhalsene, og prøvede med en støttepind snart i den ene side, snart i den anden. Det hjalp ikke, planterne lænede sig bare udenom. Og de arme *Jatropha* stod og hutrede og tabte bladene, så jeg til sidst trak dem op. De havde bogstavelig talt trukket tærne til sig: de respektive rodnet var samlet helt oppe under stammerne. Den ene af dem overlevede ikke, men den anden tog til at stortrives i samme øjeblik, den fik sin egen potte igen. Her burde jeg naturligvis have tydet skriften på væggen og omplantet de to andre også, men jeg var stædig og lod dem stå. Så en dag, da jeg kom hjem stod *Pachypodium* lænet ud af potten i en vinkel på 45°. Den var ikke beskadiget, og der var så sandelig intet i vejen med rødderne, thi da jeg på dette tidspunkt opgav og skred

til omgående omplantning, havde jeg et enormt mas med at få de to rodnet redet ud fra hinanden. Nu står de så i hver sin potte alligevel *Pachypodium lamerii* har det UDMÆRKET i en ny mindre potte, mens *Euphorbia grandicornis* står tilbage i den store, og den vil stadig ikke rigtig sidde fast i potten. Måske har *Pachypodien* efterladt nogle ubehagelige »smagsstoffer« i jorden, hvad ved jeg. Hvis nogen af medlemmerne ved noget om det, hører jeg gerne herom. En ting står fast: jeg sætter ALDRIG MERE *Pachypodier* sammen med noget som helst. Det er

ikke *Euphorbiaens* skyld, for jeg har i årenes løb haft adskillige vellykkede sammenplantninger med den familie også sammen med kaktus og aloer.

Nu har jeg så foreløbig lavet en liste over, hvad der skal omplantes i den kommende sæson, og hvilke omplantninger, der skal splittes op, fordi de enkelte planter er blevet for store. Jeg har vist desværre for lidt plads, men...

Hanna E. Hansen